

Gemeente van Christus,

“Wat altijd is geweest, het waaien van de Geest, gebeurt aan ons vandaag...” (lied 689:1).

Een prachtig Pinksterlied van Huub Oosterhuis.

Wat zou het mooi zijn als het inderdaad gebeurde, vandaag: dat waaien van de Heilige Geest.

Hier, in ons midden. Wereldwijd, nu er op zoveel plekken donkere wolken boven de aarde hangen.

De wind van Gods Geest die opsteekt en de wolken die boven Oekraïne hangen uiteen blaast.

En niet alleen daar.

Zou het kunnen, dat we er iets van op het spoor komen: van dat waaien van de Geest, vandaag?

Of is Pinksteren toch vooral het verhaal van een merkwaardige gebeurtenis, lang geleden, in een stad ver hiervandaan?

Merkwaardig, inderdaad. Zo vreemd dat Petrus zich geroepen voelt om naar voren te komen en aan de omstanders uit te leggen wat hier nu aan de hand is: “Wat jullie vandaag zien gebeuren, dat is al aangekondigd door de profeet Joël: “Aan het einde der tijden, zegt God, zal Ik mijn geest uitgieten over al wat leeft. Dan zullen jullie zonen en dochters profeteren, jongeren zullen visioenen zien en oude mensen dromen dromen...”

Joël kondigt in zijn profetieën “De dag des Heren” aan. Je zou dat kunnen omschrijven als een tijdsgewricht waarin God voor een ommekeer ten goede zorgt.

De concrete aanleiding voor deze profetie lijkt op het eerste gezicht misschien vreemd: het land wordt geteisterd door een enorme sprinkhanenplaag. Een inktzwarte onheilswolk die alles kaalvreet en het leven onmogelijk dreigt te maken. Ik geloof dat we dat mogen zien als een symbool voor alle “zwarte wolken”, alle duistere krachten die het leven van mens en dier kunnen bedreigen.

In onze dagen zou je allereerst kunnen denken aan de klimaatverandering, die, hoe je het ook wendt of keert, hoe serieus je die al of niet neemt, onvermijdelijk het leven op aarde verder zal beïnvloeden. Als er niet heel snel rigoureuze stappen worden gezet.

Je zou ook kunnen denken aan de toenemende - vaak onder de oppervlakte blijvende - invloed van kunstmatige intelligentie. Die ons leven diepgaand zal beïnvloeden.

Aan de toenemende invloed van sociale media; aan het vervagen van de grenzen tussen waarheid en onwaarheid dat er mee gepaard gaat. Het door elkaar lopen van virtuele en werkelijke realiteit.

Het toenemende nationalisme in veel landen. De geo-politieke spanningen die ermee gepaard gaan.

Er hangen nogal wat donkere wolken boven onze aarde, deze tijd.

Voor sommige gelovigen is dat aanleiding om te vrezen dat “het einde der tijden” nabij is. Daarmee roepen ze vooral angst op. Het kan relativerend werken als je beseft dat de profeet Joël, zo’n 2800 jaar geleden al, dacht dat het zover was. En dat ook Petrus in zijn dagen meende dat het einde nabij was.

Waarmee ik niets wil afdoen aan de ernst van de huidige situatie waarin deze schepping verkeert, integendeel zelfs. Maar ik geloof dat we bij die “dag des Heren”, zoals gezegd eerder mogen denken aan een tijdsgewricht waarin God op een of andere wijze oproept tot een ommekeer. Tot het gaan van nieuwe wegen. Een ommekeer ten goede.

Dat is wat we zien gebeuren op die aller-1^e Pinksterdag, daar in Jeruzalem: er ontstaat, tegen alle verwachting in, “een nieuwe weg.”

Dat is trouwens ook wat Joël had voorzien, in zijn visioen. Om het met een klassieker van Bob Dylan te zeggen: The times they are a-changin’ - Er komen andere tijden.

Die sprinkhanenwolk hangt er nog... máár er komen andere tijden.

Tijden waarin jongeren visioenen zien, visioenen van een andere, hoopvolle toekomst.

Tijden waarin ouderen hun oude dromen níét opgeven, maar alsnog werkelijkheid willen laten worden. Jong en oud die zich op een of andere manier geïnspireerd weten om zich in te zetten voor een nieuwe toekomst. Om het bijbels te zeggen: een wereldwijd Beloofd Land, waarin vrede en gerechtigheid elkaar kussen.

Waar het leven voor alle mensen goed en menswaardig is. Waar niemand tekort komt aan wat een mens nodig heeft om een menswaardig bestaan te kunnen leiden.

Waarin we met aandacht en eerbied omgaan met de schepping.

Een nieuw begin.

Daar draait het ook om in Jeruzalem, op die 1e Pinksterdag: een nieuwe weg komt open te liggen. Een weg die is gebaad door een jonge rabbi uit Nazareth. Die het aandurfde om met een heel nieuw beeld van God te komen. Een God bij wie jij je als mens aanvaard mag weten. En geborgen.

Een weg die begint met één Joodse jongeman, die het aandurft om zijn leven te funderen op zijn rotsvaste vertrouwen op de liefde van God, zoals hij die had leren kennen.

Dat vertrouwen stelde hem in staat om in verzet te komen: tegen een religieus systeem dat de mensen klein hield. Tegen een Godsbeeld dat mensen angst inboezemde en onzeker maakte.

Verzet tegen de macht van de sterkste die mensen verdeeld in arm en rijk.

Verzet tegen allerlei vormen van uitsluiting van mensen.

Een nieuwe weg die heel klein begint... zoals brede rivieren / met een bron / verscholen in het woud.

En die hier op Pinksteren zich ineens begint te verbreden en vastere contouren begint te krijgen: in twaalf volgelingen van hem. Gewone, eenvoudige mensen, zoals wij.

Die het op hun beurt aandurven om hun leven te leven in het vertrouwen op de macht van Gods liefde.

Op de zachte krachten – van liefde en mededogen en aandacht voor elkaar, van de bereidheid om te delen, om je in te zetten voor het heil van een ander – zachte krachten die het uiteindelijk zullen winnen, van alle machtsvertoon, alle geweld.

En als een waar Godswonder worden die twaalf er op deze dag meteen al meer... tegen alle redelijke verwachting in, groeit dit twaalftal uit tot wat 2000 jaar later een wereldwijde beweging zal blijken te zijn. Een kleine twee en een half miljard (heb het even gegoogeld).

We moeten er wel een kanttekening bij plaatsen.

Ik denk even terug aan het boek dat we het afgelopen seizoen hebben gelezen en besproken in onze filosofiegroep: “21 lessen voor de 21^e eeuw”, van de Joodse historicus en denker Yuval Noah Harari.

Hij beschrijft die donkere wolken die ik aan het begin van deze overdenking heb benoemd: klimaatcrisis, invloed van kunstmatige intelligentie, groeiend nationalisme, dreiging van een alles vernietigende oorlog..... De eerste twee avonden kwam ik tamelijk beroerd en neerslachtig naar buiten na de bespreking.

Maar het is de kunst om dan niet weg te kijken. En allereerst de realiteit die Harari beschrijft te erkennen. Die donkere wolken zijn er nu eenmaal.

Daarnaast is het ook nog eens zo, dat we leven in een tijd waarin voor veel mensen “de grote verhalen” van onder andere de religieuze tradities waaronder het Christelijk geloof, hun betekenis, hun zeggingskracht voor veel mensen hebben verloren. “Het waaien van de Geest” gebeurt niet of nauwelijks meer, voor heel veel mensen vandaag de dag. Het is in geestelijk opzicht windstil.

Hebben jongeren in onze tijd visioenen? Durft de oudere generatie nog te dromen?

En zo ja: waarvan dan? Waar halen we in onze generatie onze inspiratie, onze geestdrift vandaan?

“De grote verhalen” van ons Christelijke geloof, de Islam, het Boeddhisme, om er maar eens een paar te noemen, zijn heel klein begonnen... zoals storm met zacht geritsel in de tuin, een brede rivier met een kleine bron, een zee van vuur met één enkele lucifer.

Liefde met een blik, een aanraking.

Daarmee begint verzet, in het gedicht van Remco Campert. Op soortgelijke wijze ontstaan de grote verhalen, ons christelijk geloof: met één man, een jongeman nog, die door het waaien van de Geest op weg werd gezet.

In het begin van de jaren '60 uit de vorige eeuw waaide die Geest opnieuw, nu in het leven van een jonge zwarte dominee, over wiens leven afgelopen week weer een biografie is verschenen: M.L. King. Hij stelde zichzelf een vraag. En stelde die toen aan anderen. En uit een kleine bron ontstond een brede rivier van verzet.

Eind jaren '80 van de vorige eeuw stond een andere jongeman op het grote plein Central in Rio en hoorde een stem: Robert, deze zwerfkinderen ga jij opvangen.

Hij kende er niemand, sprak de taal niet. Maar liet zich meevoeren door dat waaien van de Geest.

We komen steeds dichterbij huis.

Vandaag gaan mijn gedachten uiteraard ook naar Hinne en Sietske, die een droom hadden: een nieuw klooster. Een nieuwe vorm van kerk zijn, van gemeente van Christus zijn in deze tijd. Ze hebben aan anderen een vraag gesteld: wil je meedoen?

En zie: nu is er een “ruimte voor God om mens te worden” ontstaan.

Mensen raken enthousiast. Laten zich meevoeren door het waaien van de Geest... dat altijd is geweest... en ook aan ons gebeurt, vandaag.

Tot slot:

In wat voor wereld groeien onze kleinkinderen op? Ons vierde kleinkind is op 15 juni geboren. En opnieuw stelde ik me deze vraag, zoals al zoveel keren daarvoor.

Zeker: in een wereld waar her en der zwarte wolken boven hangen.

Waar her en der de grote verhalen lijken te hebben afgedaan.

Maar als je goed kijkt..... als je je ervoor openstelt, dan zie je her en der ook tekenen van hoop.

Voel je hoe de wind opsteekt, aarzelend misschien, als zacht geritsel. Maar toch.

Wat altijd is geweest, het waaien van de Geest gebeurt aan ons vandaag.

Dat vuur van het begin, wij ademen het in,
Gods woord dat antwoord vraagt.

Jouw antwoord,

Amen.